

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Gimnázium
Általános, klasszikus és szakmai gimnázium
MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Kötelező tantárgy és érettségi (280 tanóra)
Tanmenet

Ljubljana 2023

Tanmenet

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Gimnázium; Általános, klasszikus, szakgimnázium
Érettségi (280 óra)

Tantárgyi bizottság, , szerzők:

Nina Ostan, SZK Oktatási Intézete, elnök

dr. **Tine Germ**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Katedra za umetnostno zgodovino, tag

Jasna Rojc, Gimnazija Nova Gorica, tag
Alenka Puschner, ŠCRM, Kamnik, tag

A művészettörténet tantárgy tantervének korszerűsítésekor a tantárgyi bizottság az 1998. évi érvényben lévő művészettörténeti tantervből indult ki.

A tantervet bírálták:

dr. **Katja Mahnič**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta Ljubljana, Katedra za umetnostno zgodovino

Lidija Černuta Nowak, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana

Szerkesztették: **Katja Križnik** in **Nataša Purkat**

A szöveget lektorálta: **Tatjana Ličen**

Magyar nyelvre fordította: **Livija Horvat**

A magyar szöveg szaklektora: **Atilla Pisnjak**

A magyar szöveg nyelvi lektora: dr. **Anna Kollath**

Kiadta: a Nevelésügyi és Oktatási Minisztérium, a SZK Oktatási Intézete

A Minisztérium részéről: dr. **Darjo Felda**

Az Intézet részéről: dr. **Vinko Logaj**

Ljubljana 2023

A tantervet a SZK Közoktatási Szaktanácsa a 2008. február 14-i 110. ülésén hagyta jóvá.

URL <http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2021/programi/index.htm>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](http://cobiss.si)-ID **142749443**

ISBN 978-961-03-0733-4 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Tartalom

1 A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA	4
2 A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI	5
3 CÉLOK ÉS TANÍTÁSI TARTALMAK	6
4 VÁRT TELJESÍTMÉNYEK/EREDMÉNYEK	28
5 TANTÁRGYKÖZI KAPCSOLATOK	29
6 MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ	30
7 A TELJESÍTMÉNY ÉRTÉKELÉSE	32

1 A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A tantárgy vezérgondolata: a képzőművészet fejlődésének és társadalmi szerepének megértése

A művészettörténet olyan humán tudományág, amely a képzőművészetben kifejeződő eszmék és társadalmi események történetét mutatja be. Világos és érthető módon ismerteti meg a diákokkal az emberi kreativitás egyik legfontosabb megnyilvánulását, és ezzel jelentősen hozzájárul az ember átfogó megértéséhez, valamint a művészi kreativitás döntő szerepéhez az emberi civilizáció fejlődésében. A tantárgy nyomon követi a képzőművészet fejlődését az őskortól napjainkig, annak jelentőségét és hatását, valamint fejleszti a diákok kritikus hozzáállását a képzőművészeti alkotásokhoz, és alakítja esztétikai érzéküket.

A diákok képessé válnak a képzőművészeti alkotások önálló elemzésére, valamint arra, hogy kapcsolatot találjanak a párhuzamos művészeti jelenségekkel (az irodalomban, a zenében, a színházban, a filmben stb.) és a különböző tudományterületekkel. Célja, hogy a diákokat megismertesse a művészi alkotások, a képzőművészetben kifejezett gondolatok, érzések és üzenetek aktív megtapasztalásával, hozzájárulva ezzel a személyiségük fejlődéséhez és a teljes körű, humán neveléséhez. A művészettörténet a diákok személyes kritériumai, a művészetek vívmányai és a történelemtől alkotott nézetek kifejezésén keresztül lehetővé teszi, hogy nagymértékben kifejezzék az egyéniségüket, és ösztönzi őket a kulturált párbeszédre és a toleráns állásfoglalásra.

A művészettörténet tantárgy alapvető fontosságú a nemzeti kulturális identitás megértése és a szlovén művészet európai és globális kontextusba való integrációja szempontjából is. Kiindulópontot biztosít a művészi alkotótevékenységhez és a művészeti örökséghez való pozitív hozzáállás kialakításához, és kiépíti a megőzésükhöz szükséges közös felelősség tudatát.

Különös figyelmet érdemel a művészettörténet tantárgy interdiszciplináris jellege, amely alapvetően számos más tudományágból származó tudás fontos szegmensét ötvözi. A kortárs művészettörténet egyre inkább a klasszikus képzőművészetben és más vizuális médiumokban kifejezett eszmék történetét jelenti. A művészettörténeti kutatás területe így egyre bővül, és sokoldalúan összefonódik más tantárgykörökkel, amelyeket saját szemszögéből világít meg.

A művészettörténet mint választható tantárgy a művészettörténet tantárgy vertikális koncepciójának értelmes folytatása és kiegészítése, mivel elmélyíti, kiszélesíti és megszilárdítja a tantárgy célkitűzéseit és tartalmát a középiskola alsó tagozatában és az általános iskolában megszerzett ismeretekről.

2 A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI

A művészettörténet:

- tudatosítja a képzőművészet történelmi fejlődését;
- a szlovén és a nemzetközi művészet válogatott reprezentatív alkotásairól alkot kritikus képet;
- képessé tesz a műalkotások megértésére és elemzésére, valamint a művészet konceptuális fogalmainak megértésére;
- fejleszti a szépség iránti érzékenységet, a műalkotások és a művészeti örökség megtapasztalását és megbecsülését;
- képviseli az alkotás, a műalkotás és a társadalmi környezet közötti kapcsolatot és kölcsönös függőséget;
- arra ösztönzi a diákokat, hogy legyenek tudatában a vizuális kultúra és az esztétikai dimenzió szerepének a kortárs társadalomban;
- erősíti a nemzeti művészeti identitás mint érték tudatosítását a kortárs globalizációs folyamatokban;
- fokozza a múlt alkotásai iránti érzékenységet, és ezáltal azok megbecsülését, gondozását, felelősségvállalását és védelmét; pozitív hozzáállást alakít ki a hazai és külföldi művészeti és kulturális örökséghez;
- felkelti az érdeklődést a különböző kifejezési formák iránt, és ösztönzi a művészettel és a párbeszéd kultúrájával kapcsolatos eltérő attitűdök toleranciáját és kritikus elfogadását;
- a műalkotások és jelenségek leírásával, valamint a képzőművészettel kapcsolatos attitűdök, kritériumok, nézetek indoklásával fejleszti a verbális kifejezőkészséget;
- kiépíti a képzőművészeti alkotások kritikus értékelését, és ösztönzi a saját alkotói tevékenységet;
- megtanítja a különböző források helyes használatát, valamint az információk kritikus keresését és értékelését;
- fejleszti az önálló ismeretszerzést és a koncepcióalkotás képességét.

3 CÉLOK ÉS TANÍTÁSI TARTALMAK

célok	tanítási tartalmak
BEVEZETÉS A MŰVÉSZETTÖRTÉNETBE	
MŰVÉSZETTÖRTÉNET	
<p>A diákok:</p> <p>a művészettörténetet humán tudományként értelmezik; megismerik a munkaterületeket; megértik a művészet és a képzőművészet fogalmát; tudatosítják a művészet tágabb társadalmi jelentőségét;</p> <p>tudatosítják a képzőművészet történeti fejlődését; megismerkednek a kutatási módszerekkel;</p> <p>megismerik a képzőművészet kulturális-történeti feltételrendszerét és kapcsolatát a művészi kreativitás más területeivel;</p> <p>megértik a művészettörténet szerepét az átfogó kulturális horizont kialakításában;</p> <p>megértik a kulturális örökség szerepét és az örökségvédelem fontosságát.</p>	<p>a művészettörténet mint humán tudomány: munkaterület és az alapfogalmak meghatározása; kapcsolatok más humán tudományokkal;</p> <p>a képzőművészet történelmi fejlődése; kutatási módszerek vagy alapvető tudományágak (ikonográfia, stilsztika, morfológia); a képzőművészet kapcsolata a művészi kreativitás más területeivel;</p> <p>a művészettörténet szerepe az emberi társadalom civilizációs fejlődésének megértésében és a modern kulturális horizont kialakításában;</p> <p>a művészettörténet szerepe a kulturális örökség értékének és a műemlékvédelem fontosságának tudatosításában.</p>
A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁS ALAPVETŐ MŰFAJAI	
<p>A diákok:</p> <p>megismerik a festészet, rajz, grafika és szobrászat legfontosabb műfajait és technikáit; értékeli az anyagok és technikák hatását a művészi kifejezésre;</p> <p>megértik az építészet funkcionális és esztétikai jelentőségét; ismerik az alapvető építészeti feladatokat; megértik az anyagok és a szerkezetek szerepét; megértik a várostervezés szerepét és jelentőségét;</p> <p>megismerik az iparművészet szerepét és sokszínűségét;</p> <p>különbséget tesznek a művészi és az ipari formatervezés között;</p> <p>összehasonlítják a kézműveséget és a formatervezést;</p> <p>különbséget tesznek a dokumentum- és a művészi fotó között; értékeli a fénykép szerepét a modern festészetben</p>	<p>festészet és grafika: műfajok, festészeti és rajztechnikák, grafikai technikák, vegyes technikák; anyagok és eljárások;</p> <p>szobrászat: műfajok, szobrászati technikák és anyagok;</p> <p>építészet és urbanisztika: az építészet funkcionális és esztétikai jelentősége; az építészet alapvető feladatai; az építészeti tervezés alapjai: anyagok és szerkezeti jellemzők; az urbanisztika jelentősége és szerepe;</p> <p>iparművészet: jellemzők és legfontosabb műfajok;</p> <p>formatervezés: műfajok és feladatok; esztétika és funkcionalizmus a formatervezésben;</p> <p>fotográfia: műfajok és feladatok; kapcsolatok a festéssel.</p>

A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁS ELEMZÉSE

A diákok:

megértik a művészi kreativitás alapvető törvényeit; képesek az ikonográfiai elemzésre és osztályozásra; megismerik a szimbólumok, attribútumok, megszemélyesítések és allegóriák jelentését; felismerik a művészi kifejezés elemeit, megértik a képzőművészeti alkotás szerkezetét; ismerik a perspektívákat; felismerik a morfológiai stílusokat; felismerik a stílustörténeti korszakokat és azok jellemzőit.

a képzőművészeti alkotás alapvető jellemzőinek és törvényszerűségeinek meghatározása; a képzőművészeti alkotás megközelítése; tartalomelemzés: ikonográfia és ikonológia; ikonográfiai elemzés és osztályozás; szerkezeti felépítés vizsgálata: a képzőművészi kifejezés elemeinek meghatározása, kompozíció és perspektíva; morfológia és morfológiai stílusok; stíuselemzés: a képzőművészeti alkotások történelmi és regionális feltételei; korstílusok és azok kifejező jellemzői.

AZ ŐSKOR MŰVÉSZETE

A diákok:

elemzik azokat a kulcsfontosságú kulturális és történelmi összefüggéseket, amelyek által kialakult az őskori művészet, és értékeli annak jelentőségét; megismerik a különböző őskori korszakokat.

az éghajlati viszonyok időbeli és földrajzi meghatározása és felvázolása; a művészet kialakulása az őskorban: kollektív és egyéni alkotás; az őskori művészet fejlődési szakaszai.

A KŐKORSZAK MŰVÉSZETE

A diákok:

megértik a paleolitikum és a neolitikum kori művészet fejlődésének kulturális és történelmi körülményeit; megértik a természetes és mesterséges építészeti formák közötti különbségeket; megértik a kultikus terek jelentőségét; elemzik az első állandó települések kialakulásának feltételeit; megismerik az építészet és az urbanizáció legkorábbi változatait és a megalitikus építészeti alaptípusait; megismerik a kőkorszaki szobrászat jellemzőit; megértik a vallási ábrázolásokkal és kultikus gyakorlatokkal való összefüggéseket; megítélik az ornamentum szerepét; megértik a festmények szerepét a kultikus barlangokban; azonosítják a festészeti technikákat; felfedezik a szobrászat és a festészet közötti motívumbeli és tartalmi összefüggéseket.

Az őskor és az újkor közötti kultúrtörténeti viszonyok felvázolása; az építészet mint a tér (újra)alakítása az ember igényeinek megfelelően; az építészet célja: lakó- és kultikus terek; az építészet szerkezeti elemei; a legősibb állandó települések; a megalitikus építészet és szerkezeti elvei; a kőkorszaki szobrászat kultikus jellege; a természeti formák alkalmazása; jellegzetes anyagok, technikák, formák és motívumok; az ornamentika megjelenése; a festészet mint tárgyak és kultikus terek (barlang) polikrómiája; a vallási élethez kapcsolódó technikák és motívumvilág.

A FÉMKORSZAKOK MŰVÉSZETE

A diákok:

megértik azt a kulturális és történelmi kontextust, amelyben a fémkorszakok művészete kialakult, és ismerik a különböző korszakokat; megértik a fémkitermelési és a feldolgozási technológia szerepét; megismerkednek a városfejlesztéssel és az új típusú településekkel vagy életterekkel; felfedezik a fémmegmunkálás által ösztönzött tervezési lehetőségeket; megismerik a használati fémtárgyak díszítésének és a dísztárgyak készítésének szokásait.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a különböző fémkorszakok kronológiai fejlődése és főbb jellemzői; az őskultúrák és a fejlett civilizációk egyidejűsége; új településtípusok (cölöpházak, földvárak); a temetkezési építészeti és a temetkezési helyek jellegzetes formái; az agyagszobrászat hagyományának folytatása, a fémek megjelenése és feldolgozása; új típusú tárgyak (kovácsolt szerszámok és fegyverek); a fém új szerepe a társadalomban; a fém használati tárgyak díszítése és a fém felhasználása a dísztárgyak készítésénél; a situla készítésének művészete.

AZ ÓKOR MŰVÉSZETE – AZ ÓSI CIVILIZÁCIÓK MŰVÉSZETE

A diákok:

megértik a kultúra és a művészet fejlődésének feltételeit az első nagy civilizációk összefüggésében; tudatosítják a művészet szerepét az ókori civilizációkban; megismerik a legfontosabb ókori civilizációk művészetét.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: az ókori fejlett civilizációk előrehaladása; az állami, vallási és egyéb társadalmi érdekek hatása az ókori civilizációk művészetének alakulására.

MEZOPOTÁMIAI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a mezopotámiai művészet kialakulásának feltételeit; megismerik a mezopotámiai művészet fejlődési szakaszait; ismerik a mezopotámiai építészeti alapvető típusait, és elemzik azok társadalmi szerepét; megismerik a szobrászati emlékek jellegzetes formáit, anyagait és technikáit; megítélik az uralkodók ábrázolásának jelentőségét; azonosítják a festészeti technikákat, és felismerik a képi ábrázolások ikonográfiai jellemzőit.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a mezopotámiai művészet fejlődési szakaszai (sumér, babiloni, asszír); az építészeti és a várostervezés jelentősége a mezopotámiai társadalomban; a világi és a szakrális építészeti jellemzői; a főbb építészeti típusok; a szobrászat jellegzetes formái; a szobrászat vallási jellege; az uralkodó kultikus és propaganda-eszközként való ábrázolása; használati tárgyak festése és építészeti elemek díszítése; vallási motívumok.

EGYIPTOMI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik az egyiptomi művészet kialakulásának feltételeit; megismerik az egyiptomi művészet fejlődési szakaszait; tudatosítják a várostervezés és az építészet szerepét az egyiptomi kultúrában; megismerkednek a sír- és templomépítészet fejlődésével, formáival és funkciójával; megértik a szobrászat jellegzetes formáinak szerepét; megismerik az egyiptomi kánon szerepét az emberi alak ábrázolásában; megértik a szentélyek és a sírkamrák festményeinek rituális és mitológiai jelentőségét; ismerik az egyiptomi festészet kompozíciós szabályait.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; az egyiptomi történelem kronológiai felosztása; jellegzetes városi formák (város és holtak városa); a jellegzetes építészeti típusok (sírkamra, szentély, lakóépület) kialakulásának és formáinak jelentősége; jellegzetes szobrászati feladatok, műfajok és technikák; funkcionális különbségek a monumentális és a kisplasztika között; a szobrászat vallási és uralkodói propagandisztikus jellege; az egyiptomi kánon az emberi alak ábrázolásában; szentélyek és sírkamrák festményei; a festészet rituális és mitológiai motívumai; az egyiptomi festészet formai jellemzői.

AZ ÓKOR MŰVÉSZETE – ANTIK MŰVÉSZET

A diákok:

azonosítják az új civilizációk létrejöttére irányuló kezdeményezéseket; az ókori (antik) civilizációkat a mediterrán térség jellemzőivel hozzák összefüggésbe.

a Földközi-tenger mint az ókori művészet központja; az régi civilizációk mint az ókori művészet fejlődésének kiindulópontjai.

KRÉTAI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a krétai kultúra fejlődésének feltételeit; megismerik a minószi művészet két főbb korszakát; elemzik a krétai paloták szerkezeti és szervezeti jellemzőit; felismerik a tipikus szobrászati formákat és anyagokat; megértik a szobrászat szimbolikáját és vallási jellegét; azonosítják a krétai festészet főbb motívumait és formáit; megértik a festészet szimbolikáját és vallási jellegét.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a krétai kultúra kronológiai fejlődése; a paloták építésze: szerkezet, építési mód és képzőművészeti tartozékok; a krétai szobrászat vallási jellege és szimbolikus ábrázolásai; a tervezés jellemzői; falfestészet és vázafestészet: tervezési jellemzők, motívumvilág és szimbolikus szerep.

MŰKÉNÉI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a műkénéi kultúra kialakulásának feltételeit; meghatározzák a műkénéi művészet időszakát; felméri az erődített város jelentőségét; megismerkednek a megaronnal és annak szerepével a görög szentély kialakulásában; ismerkednek a szobrászat alapvető formáival.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; műkénéi építészet: az erődített város koncepciója, épülettípusok, szerkezet és építési mód; a megaron jelentősége a görög szentély kialakulásában; plasztikusan formázott aranytárgyak.

GÖRÖG MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a görög művészet kialakulásának feltételeit; meghatározzák földrajzi elhelyezkedését és kronológiai fejlődését.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a görög művészet kronológiai felosztása.

KORA ARCHAIKUS ÉS ARCHAIKUS MŰVÉSZET

A diákok:

megértik az archaikus művészet kialakulásának feltételeit; felfedezik az összefüggéseket az archaikus művészet és más mediterrán civilizációk művészete között;
elemzik a görög szentély szerepét; megkeresik a görög szentély fejlődésének alapjait; azonosítják a szentélytípusokat és az oszloprendek jellemzőit;
megértik a görög szobrászat vallásos jellegét; megismerik a körplasztika jellegzetes típusait és a mitológiai jeleneteket az épületplasztikán;
azonosítják a kerámiaedények alapvető formáit; megértik a vázafestés fejlődését.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; integráció a Földközi-tenger tágabb kulturális és civilizációs terébe;
a görög szentélyek építészeti fejlődése, szerkezete és szerveződése; a szentélyek típusai; az oszloprendek jellemzői;
a szobrászat vallási jellege; a monumentális körplasztika jellegzetes típusai és a domborművek jelentősége az építészetben; az archaikus kánon az emberi test ábrázolásában; mitológiai motívumok;
a vázafestészet stílusbeli fejlődése; a kerámiaedények alapformái.

KLASSZIKUS MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a klasszikus művészet kialakulásának feltételeit;
megismerik a görög szentély további fejlődését; megismerik a görög város jellegzetes épületeit; megértik az akropolisz és az agora fontosságát a görög városok számára;
új hozzáállást fedeznek fel az emberi testtel kapcsolatban; megismerik a klasszikus kánont;
megértik a kontraszt elveit; új ikonográfiai motívumokat azonosítanak;
megismerik a vázafestészet további fejlődését; a fennmaradt római másolatok fényében értékelik a monumentális festészet vívmányait.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása;
az építészetelmélet fejlődése; a szentély továbbfejlesztése és a világi építészet jellegzetes épülettípusainak megteremtése; a várostervezés fejlődése: az akropolisz és az agora jelentősége;
új tendenciák a szobrászat fejlődésében: új ikonográfiai motívumok és az emberi alakhoz való viszonyulás megváltozása; a klasszikus kánon és a kontraszt;
a vázafestészet továbbfejlesztése; a görög monumentális festészet művei római másolatokban.

HELLENISZTIKUS MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a hellenisztikus művészet kialakulásának feltételeit; meghatározzák a hellenizmus fogalmát; tudatosítják a hellenizmus jelentőségét a római kultúra fejlődésében;
bemutatják a hellenisztikus urbanizmus és építészet alapvető jellemzőit;

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a hellenizmus kulturális központjai és az ázsiai és egyiptomi elemek átvétele; a hellenisztikus művészet időkerete és folytatása a római, majd az európai művészet kontextusában; a művészet mint az egyes uralkodók hatalmának és az állam jelentőségének érvényesítésére szolgáló eszköz;

felfedezik a hellenisztikus szobrászat jellemzőit; megértik a szobrászat szerepét az uralkodó imádásában; új motívumokkal ismerkednek meg; értékelik a zsáner fontosságát; felfedezik és értékelik a hellenisztikus monumentális festészet műveit a római másolatokban.

a hellenisztikus építészet és várostervezés jellemzői; körplasztika és domborművek: a hellenisztikus szépségkánon; az uralkodó személyét dicsőítő nagy együttesek; új ikonográfiai elemek és más vallásokból származó motívumok behatolása, a portré és a zsáner megjelenése; hellenisztikus festészet római másolatokban.

ETRUSZK MŰVÉSZET

A diákok:

megértik az etruszk művészet kialakulásának feltételeit; elemzik az etruszk várostervezés jellemzőit; elsajátítják az építészet és a várostervezés jelentőségét a római várostervezés és építészet kialakulásában; azonosítják az anyagokat és a szobrászati technikákat; tudatosítják az etruszk szobrászat vallási szerepét; felfedezik a portréábrázolás szerepét és jelentőségét; megismerik az etruszk festészet tartalmi és stílusbeli jellemzőit; felfedezik a festmények szerepét a sírkamrákban.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; az őskori művészet hagyománya és más ókori kultúrák hatása az etruszk művészet fejlődésére; az etruszk város településrendezése; a nekropolisz mint a halottak lakhelye; jellegzetes épületek és építészeti típusok; az etruszkok hozzájárulása a római művészet fejlődéséhez; agyag- és fémszobrászat (plasztika): a szobrászat vallási és kultikus jellege; az etruszk portré jellemzői; sírok falfestményei; vallási és zsánermotívumok.

RÓMAI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a római művészet kialakulásának feltételeit; felfogják a római kultúra földrajzi dimenzióit; ismerik a római művészet kronológiai fejlődését; tudatosítják az építészet és a várostervezés jelentőségét a római állam kontextusában; megismerkednek az építőipar technológiai újításaival; megvitatják a középületek és a magánépületek közötti különbségeket; felfedezik az egyes épülettípusok jellemzőit; megismerhetik Vitruviust, illetve munkásságát; megismerik a domborművek szerepét a római szobrászatban; megértik az allegorikus ábrázolások fontosságát az állami propaganda kontextusában; megértik a portrék jelentőségét a római társadalomban; azonosítják a festészeti technikákat; elemzik a motívumokat; megismerik a könyvfestészet fejlődésének kezdeteit.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a görög és etruszk kultúra hatása a római kultúrára; római várostervezés; újítások az építőiparban (anyagok és technológiák); a római szentélyek fejlődése; a világi profán építészet jellegzetes típusai, valamint a középületek és a magánépületek közötti különbségek; Vitruvius mint az építészet teoretikusa; dombormű-ábrázolások diadalíveken, oszlopokon, szarkofágokon és oltárokon; realista és allegorikus témák; a körplasztika fejlődése; a portré mint emlékmű és az egyén dicsőítése; falfestészet: padló- és falmozaikok és a pompeji festészet példái; táblaképfestészet; könyvfestészet; mitológiai motívumok, groteszk és zsánerjelenetek, csendélet, tájkép és portré.

RÓMAI MŰVÉSZET A MAI SZLOVÉNIA TERÜLETÉN

A diákok:

megértik a római művészet kialakulásának és fejlődésének feltételeit a mai Szlovénia területén;
ismerik a római városokat és azok felépítését; bemutatják a római nekropoliszokat Szlovénia területén;
értékelik a római kori szobrászat legfontosabb fennmaradt példáit;
felfedezik a fennmaradt falfestménytöredékeket.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása (élet a római provinciákban);
római városok, katonai táborok és nekropoliszok Szlovéniában; szakrális és világi építészeti; portrészobrászat; vallási vagy kultikus jellegű szobrászat (sírkövek és mithraeumok díszítése);
a római ókor festészete.

KÖZÉPKORI MŰVÉSZET

ÓKERESZTÉNY MŰVÉSZET

A diákok:

megértik az ókeresztény művészet kialakulásának kultúrtörténeti körülményeit; felismerik annak stílusbeli és tartalmi jellemzőit;
megismerkednek a keresztény kultikus épületek alaptípusaival; megértik a liturgia jelentőségét az építészeti tervezésben;
felfedezik a szobrászat szerepét és új feladatait; azonosítják a szobrászati ábrázolások stílusjegyeit, motívációs jelentőségét és szimbolikus értékét;
felismerik az ókeresztény festészet alapvető műfajait; megértik az alapvető ikonográfiai és stílusbeli jellemzőket; tudatosítják a képek szimbolikus jelentőségét.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; az ókeresztény művészet alapvető stílusbeli és ikonográfiai jellemzői;
keresztény kultikus épületek: a központi és longitudinális építészeti sajátosságai; a római épülettípusok és a keresztény liturgia hatása az építészeti kialakítására;
liturgikusan meghatározott szobrászati feladatok; új esztétikai kritériumok érvényesítése; a legjelentősebb ikonográfiai motívumok és szimbólumok;
a katakombák szerepe az első keresztények művészetében és a katakombafestészet; a keresztény kultikus épületek mozaikdíszítése; könyvfestészet; új festészeti kifejezőmód és a leggyakoribb ikonográfiai témák és szimbólumok.

BIZÁNCI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a bizánci kultúra és művészet fejlődésének kulturális és történelmi összefüggéseit; megismerik a stílusbeli és tartalmi jellemzőket; felfedezik a bizánci művészet hatását a nyugati művészetre;
elemzik a kupolaépítés szabályait; tudatosítják az épületelemek szimbolikus értékét; azonosítják az elefántcsont-plasztika stílusbeli és ikonográfiai jellemzőit;

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a Bizánci Birodalom mint az ókori kultúra és művészet örököse; a bizánci művészet alapvető stílusbeli és ikonográfiai jellemzői; a korai bizánci művészet fejlődésének felvázolása a Bizánci Birodalom összeomlásáig; a bizánci művészet hatása a nyugat-európai művészetre, a Balkán és Kelet-Európa művészetére;

felfedezik a bizánci festészet különböző területeit és technikáit; megértik a liturgia hatását a bizánci templomok festészetére; tudatosítják az ókori örökség szerepét.

a monumentális centrális épületek kialakulása; egy- és többkupolás épületek; várostervezés és erődépítészet; az épületegységek szimbolikája; elefántcsont-plasztika – stílus és ikonográfia; a fal-, tábla-, ikon- és könyvfestészet fejlődése; stílusbeli és tartalmi jellemzők; a festészet liturgikus feltételezettsége a bizánci festészetben.

MŰVÉSZET A NÉPVÁNDORLÁS IDŐSZAKÁBAN

A diákok:

megértik azokat a kultúrtörténeti körülményeket, amelyekben a népvándorláskori művészet született; új művészeti központokkal ismerkednek meg; megismerik az alapvető építészeti típusokat, felfedezik az ókori építészet örökségének hatásait; megértik a szobrászat legfontosabb feladatait; azonosítják a jellegzetes mintákat és díszítési módokat; elemzik a könyvfestészet stílusjegyeit.

történelmi fejlemények Nyugat-Európában és az ókori, illetve ókeresztény örökség, valamint a germán törzsek művészeti hagyományainak összeolvadása; új művészeti központok és területek kialakulása; fa- és falazott épületek alaptípusai; az ókori építészet hatásai (kőből épített szakrális építészet); kézművés tárgyak plasztikus díszítése; jellegzetes díszítés, valamint féldrágakövek és zománc használata; könyvfestészet (insuláris kéziratok); az angolszász-ír festészet jellemzői.

KAROLING ÉS OTTÓ-KORI MŰVÉSZET

A diákok:

megértik a Karoling Birodalom létrejöttének kultúrtörténeti körülményeit, felfogják a Római Birodalom helyreállításának, illetve az örök Rómának az eszméjét; megértik a Karoling-reneszánsz kulturális jelenségét; új épülettípusokat fedeznek fel; megismerkednek a Karoling-korszak alapvető szobrászati feladataival; elemzik a Karoling és az Ottó-kor szobrászatának stílusjegyeit; azonosítják és megkülönböztetik a Karoling- és Ottó-kori festészet stílusjegyeit; értékeli az antik elemek és a bizánci hatás szerepét; megismerkednek az új ikonográfiai motívumokkal; tudatosítják a könyvillumináció vezető szerepét a korszak festészetében.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: a Karoling Birodalom és a Német-római Császárság a Szász-ház tagjai uralkodása alatt; Európa mint egységes kulturális tér; az antik kultúra és művészet újjáéledése, nyitottság a bizánci hatások iránt; a monumentális szakrális építészet fejlődése; a kettős kórossal, kétoszlopos nyugati homlokzattal és kriptával rendelkező bazilika létrejötte; a kolostorépítészet fejlődése; elefántcsont- és bronzszobrászat, valamint aranyműves termékek; a monumentális faszobrászat megjelenése; a Karoling- és Ottó-kori szobrászat ikonográfiai és stílusbeli jellemzői; a könyvfestészet virágkora: Nagy Károly udvari iskolája és más szerzetesi iskolák; az antik öröksége és a korabeli bizánci festészet hatása; a stilizálás és a naturalizmus közötti stílusbeli szakadás; új ikonográfiai motívumok.

AZ ÓKERESZTÉNY MŰVÉSZET ÉS A KORA KÖZÉPKORI MŰVÉSZET A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megértik a kereszténység kialakulásának idején fennálló helyzetet és a népek vándorlását alakító körülményeket;
értékelik a keresztény vallásnak a művészet fejlődésére gyakorolt hatását és a vándorló népek szerepét;
elemzik és értékelik a kora középkori művészet műemlékeit.

a kereszténység elterjedése a mai Szlovénia területén; a vándorló népek szerepe és az ókori (antik) civilizáció hanyatlása;
a keresztény központok vagy a kultikus épületegyüttesek maradványainak bemutatása; előőrsök magasabb területeken és szakrális épületeik; plasztikus díszítés.

ROMANIKA

A diákok:

megértik a román kori művészet fejlődésének kultúrtörténeti összefüggéseit; megértik a kereszties hadjáratok, a szerzetesrendek és a zarándokutak szerepét a magas középkor művészetében; megkülönböztetik a stílus közös, általános jellemzőit és a nemzeti vagy regionális sajátosságait;
ismerik a román kori építészeti stílus általános jellemzőit, és azonosítják a német, francia és olasz román kori építészeti stílusbeli sajátosságait; megértik a szakrális és világi építészeti sajátosságait; megismerik a középkori városrendezés alapelveit;
felfedezik és elemzik a román kori szobrászat stílusjegyeit; megértik a plasztikus díszítés szerepét a szakrális építészeten; felfedezik a körplasztika fő funkcióit; ismerik és azonosítják a legfontosabb ikonográfiai motívumokat;
elemzik a román kori festészet stílusjegyeit; felfedezik a freskó növekvő jelentőségét; megértik a román kori festészet fejlődését és a bizánci művészet ebben betöltött szerepét; megértik a középkori tipológiát.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása a 11. század második felétől a 13. század elejéig: a kereszties hadjáratok, a feudális rendek és a zarándokutak jelentősége Európa arculatában; új művészeti központok megjelenése; a román kori művészet alapvető stílusbeli és ikonográfiai jellemzői;
a román kori építészeti általános stílusjegyei; a román kori bazilika fejlődése; a kolostor- és zarándoképitészeti; a profán (világi) építészeti fejlődése; a középkori várostervezés és az urbanisztika jellemzői; a német, olasz és francia román kori építészeti regionális jellemzői;
a román kori szobrászat stílusjegyei; a szobrászat mint az építészeti szerves része (a relief szerepe); a körplasztika; a legjellemzőbb ikonográfiai motívumok;
a román kori festészet általános stílusjegyei; falfestészet; könyvfestészet; a bizánci művészet hatása a román kori festészetre; a legfontosabb ikonográfiai motívumok és a festészeti programok tipológiai koncepciója.

ROMANIKA A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megismerik a román kori művészet fejlődésének kulturális és történelmi körülményeit a szlovén területen;
felfedezik a román stílus közös jellemzőit és regionális sajátosságait a szlovén területen;

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: a szlovén terület a 11. század második felétől a 13. század elejéig; a nemesi családok és az egyház jelentősége, a szerzetesrendek hatása;

elemzik és összehasonlítják a román kori építészet legfontosabb műemlékeit; megértik a román kori szobrászat jellemzőit a szlovén területen; tudatosítják a könyvfestészet fontosságát.

a román kori szakrális építészeti jellegzetességei és példái; a profán építészeti (várak); a szobrászati stílusbeli és ikonográfiai jellemzői; a könyvfestészet; a stičnai scriptorium.

GÓTIKA

A diákok:

megértik a gótikus művészet fejlődését befolyásoló kulturális és történelmi tényezőket; felismerik a gótikus stílus általános jellemzőit, és tudatosítják, hogy a gótika különböző tájak és vidékek stílusa; megismerik a gótikus építészeti fejlődését, és tudatosítják a regionális stílusokat; megértik a gótikus katedrális mint teljes műalkotás jelenségét; megismerkednek a profán építészeti alapvető jellemzőivel; kutatják a katedrális szobrászati fejlődését és a felszabadulását az építészeti keretek alárendeltsége alól; megértik a stílusfejlődést a korai gótikától a késő gótikáig; felfedezik a szobrászati központi feladatait; ismerik az udvari internacionális gótika stílusjegyeit; megismerik a vezető ikonográfiai motívumokat; megismerik a gótikus festészet stílusjegyeit, megértik a gótikus festészet fejlődését és a különböző műfajok szerepét; megállapítják az internacionális gótika alapvető vonásait a festészeti médiumokban; elemzik az olasz gótikus festészet fejlődését; megismerik az új ikonográfiai motívumokat.

a késő középkor kultúrtörténeti jellemzőinek felvázolása: gazdasági fellendülés, a kereskedelem megerősödése, a városok szerepének növekedése és a polgárság kialakulása, a lovagi kultúra szerepe, a prédikáló rendek megjelenése, az oktatás és a tudományok fejlődése; a gótika általános jellemzői és fejlődésének vázlata; a gótika mint nemzeti és regionális stílus; a gótikus építészeti fejlődésének vázlata a 12. század közepétől a 15. század végéig; a stílus nemzeti, illetve regionális feltételei; a gótikus katedrális jelentősége, jellemzői és fejlődése; a prédikáló rendek építészete; a profán építészeti és fejlődése; a székesegyházak szobrászata: a szobrászati alárendelése az építészeti keretnek, és kiszabadulása az építészeti keretből; szabadon álló plasztika, oltárok és miniatűr plasztika; a szobrászati stílusjegyei (naturalizmus); az udvari internacionális stílus szobrászata; gótikus realizmus; késő gótikus barokk; új ikonográfiai motívumok és a székesegyházak szobrászatának ikonográfiája; ólomüveg-, freskó-, tábla- és könyvfestészet: általános stílusjegyek; az olasz gótikus festészet sajátosságai; udvari internacionális stílus; gótikus realizmus; új ikonográfiai motívumok.

GÓTIKA A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megismerkednek a gótikus művészet fejlődésének kulturális és történelmi tényezőivel a szlovén területen; elemzik a szlovéniai gótika általános jellemzőit és regionális sajátosságait; ismerik, azonosítják és értékelik a gótikus építészeti legfontosabb műemlékeit;

a késő középkor kulturális és történelmi jellemzőinek felvázolása a szlovén területen: a városok megnövekedett szerepe, a nemesi családok szerepe, a prédikáló rendek megjelenése; a gótika mint nemzeti és regionális stílus; a gótikus templomok jellegzetes típusai és példái a szlovén területen;

felfedezik a korai és az érett gótikus szobrászat jellegzetességeit; megértik az 1400 körüli szlovén művészet részvételét a nemzetközi művészeti áramlatokban; megértik a szlovéniai gótikus festészet fejlődését és ikonográfiai sajátosságait; elemzik az összes festészeti műfaj műemlékét.

kora-, érett és későgótikus szobrászat a szlovén területen; nemzetközi gótikus stílus és a cseh gótika hatása, későgótikus barokk; a legnépszerűbb ikonográfiai motívumok; a gótikus festészet fejlődése a reneszánszba való átmenetig; a meghatározó mesterek és műhelyek; jellegzetes ikonográfiai motívumok és presbitérium Kranjban.

AZ ÚJKOR MŰVÉSZETE

RENEZÁNSZ

A diákok:

megértik a reneszánsz művészet fejlődését lehetővé tevő társadalmi és történelmi körülményeket; megismerik az alapvető művészeti központokat és az új művészeti technikákat; tudatosítják a humanizmus jelentőségét az ember tisztelete szempontjából.

Társadalmi helyzet Európában a 15. és 16. században: a városállamok felemelkedése; a reneszánsz művészet jelentős központjai; a kultúra virágzása; a humanizmus: az ember és a művész új értékelése; a nyomtatás feltalálása; új művészeti műfajok és technikák megjelenése.

KORA RENESZÁNSZ

A diákok:

megértik az itáliai és a holland reneszánsz kulturális és történelmi hátterének sokféleségét; összehasonlítják a holland és az itáliai kor reneszánsz művészet legfontosabb jellemzőit; feltárják a korai holland festészet jellemzőit; összehasonlítják az északi és az itáliai kor reneszánsz festészetének jellemzőit; megismerik a kora reneszánsz festészet által bevezetett újításokat; megismerik a központi ikonográfiai motívumokat; tudatosítják az ókori szobrászat hatását; azonosítják és elemzik a reneszánsz szobrászat stílusjegyeit és esztétikai elveit; ismerik a szobrászat alapvető küldetését; elemzik azokat az építészeti elemeket, amelyeket a reneszánsz az ókorból vett át; megismerkednek az új esztétikai kánon stílusjegyeivel és jellemzőivel; megismerkednek a reneszánsz urbanizmus alapjaival.

a reneszánsz megközelítően egyidejű megjelenése Itáliában és az Alpoktól északra (Hollandia), de eltérő kulturális és történelmi háttérrel; a korai reneszánsz művészet jellemzői északon és Itáliában; a korai holland festészet jellemzői: az olajfestészet jelentősége, a légköri perspektíva iránti érdeklődés, tartalmi sajátosságok; itáliai festészet: újítások az emberi alak és a kompozíció megtervezésében, a perspektíva és a képi tér előrehaladása; a legfontosabb ikonográfiai motívumok; itáliai szobrászat: az antik szobrászat hatása, a realizmus felkutatása, az anatómia tanulmányozása, az ideális szépség keresése és egy új esztétikai kánon létrehozása; a központi perspektíva törvényeinek betartása a domborművekben; központi szobrászati feladatok; itáliai építészeti: az antik hagyományok újjáélesztése; stílusjegyek és új esztétikai kánon; új városrendezési elvek; az építészeti elmélet fejlődése.

FEJLETT RENESZÁNSZ

A diákok:

felfogják az itáliai művészet szerepét a fejlett reneszánsz korszakában; tudatosítják a művész mint zseni új koncepcióját; felkutatják az itáliai művészek hatását a reneszánsz művészet fejlődésére az Alpoktól északra;

azonosítják és elemzik a fejlett reneszánsz építészeti jellegzetességeit;

bemutatják a fő szobrászati feladatokat és azok fejlődését a fejlett reneszánszban;

megismerik a fejlett reneszánsz festészet stílusbeli és kontextuális jellemzőit; felkutatják a firenzei, velencei és római festészet sajátosságait;

ismerik a holland és a német festészet jellemzőit; felismerik az északi festészet kontextuális sajátosságait; összehasonlítják az északi és az itáliai fejlett reneszánsz festészet jellemzőit.

Itália vezető szerepe a fejlett reneszánsz művészetében; a művész zseniként való új státusza; Itália hatása az Alpoktól északra fekvő művészetre;

itáliai építészeti: a kora reneszánsz elveinek folytatása és továbbfejlesztése; a fejlett reneszánsz stílusjegyei; az ókori, antik építészeti reneszánsz építészetre gyakorolt hatásának felkutatása;

itáliai szobrászati: a szobrászati központi feladatai és azok fejlődése a fejlett reneszánszban; a régészeti leletek fokozott hatása;

itáliai festészet: a fejlett reneszánsz festészet stílusbeli és kontextuális jellemzői; a három nagy festészeti központ sajátosságai; a fejlett reneszánsz óráinak személyes kifejezési eszközei;

festészet az Alpoktól északra: a holland és a német festészet jellemzői a fejlett reneszánszban; az északi esztétikai eszmény; az északi naturalizmus és a fantasztikus iránti érdeklődés; a reneszánsz metszet fejlődése.

KÉSŐ RENESZÁNSZ

A diákok:

tudatosítják a késő reneszánsz heterogén arculatát; azonosítják a manierizmus mint uralkodó stílus jellemzőit;

felismerik és megkülönböztetik a palladiánus klasszicizmus és a manierista építészeti jellemzőit;

azonosítják a manierista szobrászati stílusjegyeit;

elemzik a festészet formai és tartalmi újításait.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: politikai, vallási és szellemi válság Európában; a művészeti alkotásokba bevonul a heterogenitás: a fejlett reneszánsz folytatása, a manierizmus, a késő reneszánsz utáni klasszicizmus; a művészeti alkotás intellektualizálódása;

a fejlett reneszánsz klasszikus hagyományának folytatása és továbbfejlesztése az építészeti: a palladiánus klasszicizmus és annak jelentősége a nyugat-európai építészeti fejlődésében; új, nem klasszikus építészeti megoldások keresése: manierista építészeti;

a manierizmus mint a késő reneszánsz szobrászati uralkodó stílusjegye; a manierista szobrászati stílusjegyei; a manierizmus az iparművészetben;

a manierista stíluselemek túlsúlya a késő reneszánsz festészetben; a manierista festészet formai és tartalmi újításai.

RENEZÁNSZ A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

bemutatják a 16. század társadalmi és történelmi helyzetét és a reneszánsz művészet kialakulásának tényezőit;

megértik a szlovén terület reneszánsz építészetének regionális helyzetét; megismerkednek a világi építéssel legfontosabb típusaival és a szakrális építészet reneszánsz elemeivel; felismerik a reneszánsz szobrászat jellemzőit a szlovén területen; felfogják a gótikus és a kora barokk hagyományok közé ágyazott szlovén reneszánsz festészet sajátosságait; tudatosítják az illusztrált grafikák, nyomtatványok jelentőségét.

a 16. századi művészet fejlődését ösztönző körülmények felvázolása a szlovén területen; a stílus alakulása: a gótikus jellegzetességek megőrzése, valamint az északi és az itáliai hatások fokozatos elterjedése;

a világi építészet legfontosabb típusai és a szakrális építészet reneszánsz elemei; a szlovén reneszánsz szobrászat stílusbeli és ikonográfiai jellemzői és példái; itáliai és északi hatások a szlovén reneszánsz festészetben; a reneszánsz illusztrált grafikák, nyomtatványok jelentősége.

BAROKK

A diákok:

bemutatják a barokk művészet fejlődését befolyásoló körülményeket; megvizsgálják annak földrajzi és időbeli dimenzióit; megismerik a barokk művészet főbb jellemzőit a különböző vidékeken;

megismerkednek a barokk építészet újításaival; felismerik a szakrális építészet jellemzőit; megismerik a római barokkot és annak hatását az Alpoktól északra fekvő építészetre; felfogják a barokk udvar politikai és propagandisztikus szerepét; érzékelik a természet és az építészet új kapcsolatát;

értékelik a barokk szobrászat jellemzőit; megvizsgálják a plasztikus díszítés jelentőségét az építészetben; megismerkednek a formatervezés műfajaival és szerepével; megismerik és megvizsgálják a különböző európai vidékek festészetének általános jellemzőit; értékelik a fény új szerepét és jelentőségét, megértik az itáliai illuzionista festészet fejlődését; megfogalmazzák a flamand és holland festészet közötti különbségeket és azok okait; felfogják a festőakadémiák szerepét.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: abszolútizmus és a katolikus egyház vallási megújulása; a barokk alkotóközpontok; a barokk művészet sokszínűsége és az egyes vidékek művészetének különbségei; az egyes művészeti műfajok határainak átlépése és az összművészeti műalkotás jelentősége;

a római barokk építészet mint a pápai hatalom és az ellenreformáció jelképe; az Il Gesù mint a jezsuita egyházi építészet prototípusa; a kastély mint az abszolutista uralkodó politikai propagandája; a barokk park: a természet leigázása az építészetben; az olasz barokk hatása a barokk építészet fejlődésére az Alpoktól északra; épületplasztika és berendezési tárgyak; önálló szobrászat és a szökökutak szobrászati berendezése; formatervezési termékek és szerepük a teljes műalkotásban; stílusbeli és ikonográfiai újítások; barokk festészet: stílusjegyek és technikai újítások; a festőakadémiák szerepe; illuzionista festészet; az olasz, flamand, holland, spanyol és francia festészet ikonográfiai és stílusjegyei.

BAROKK A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

összevetik a barokk művészet megjelenését a katolikus vallás megújulásával; értékelik az Academia operosorum szerepét; felismerik Ljubljánát mint a barokk művészet központját; megfigyelik a szlovén művész társadalmi érvényesülését; felismerik a Carniola és Stájerország barokk jellegzetességeit és különbségeit; elemzik a szakrális és világi építészeti jellemzőit; új épülettípusokat ismernek fel; megismerkednek Ljubljana barokk építészetével; elemzik az aranyoltárt; felismerik az ikonográfiai és stílusbeli sajátosságokat, azonosítják az itáliai hatású és a stájer szobrászat vonásait; értékelik a barokk festészet hatásait, stílusjegyeit és motívumait.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: a katolikus vallási megújulás és az Academia operosorum jelentősége; Ljubljana mint a szlovén barokk központja; a helyi művészek felemelkedése; a barokk művészet virágzása a szlovén területen; regionális hatások – olasz és közép-európai művészeti hatások; carniol és a stájer barokk; új épülettípusok a szakrális építészetben; a világi építészeti felemelkedése; a ljubljanoi műemlékek mint a szlovén barokk építészet csúcspontjai; az aranyoltárok és később más szobrászati alkotások megjelenése; a szlovén szobrászati stílusbeli és ikonográfiai jellemzői; tábla- és falfestészet (barokk mennyezeti illuzionizmus); ikonográfiai és stílusbeli jellemzők; a ljubljanoi festők köre.

ROKOKÓ

A diákok:

felismerik a rokokót mint a barokk művészet végső szakaszát; ismerik a rokokó művészet jellemzőit; felismerik a német rokokó sajátosságait; a belsőépítészeti tervezést kulcsfontosságú építészeti feladatként fogják fel; azonosítják a dekoratív jellemzőket és a rokokó ornamentikát; felfedezik a szobrászati dekoratív szerepét és a porcelán megjelenését; megismerkednek a francia, olasz és angol rokokó festészet jellemzőivel, motívumaival és sajátosságaival.

18. századi művészeti stílus, amely a barokk utolsó szakaszaként Franciaországban alakult ki, Németországban, Ausztriában és Velencében került leginkább előtérbe; tendenciája a dekorativitás, a jellegzetes ornamentika használata, a könnyedség, a játékosság, a kifinomultság; az egzotikus motívumok és tárgyak divatja; a rokokó elterjedése a német és osztrák tartományok monumentális világi és egyházi építészetében, Európa többi részén elsősorban a belsőépítészetben fejeződik ki; a rokokó építészeti jellemzői; a szobrászati dekoratív szerepe; a kispasztika és a porcelán jelentősége; a francia, olasz és angol rokokó festészet stílusbeli és motívikus sajátosságai.

ROKOKÓ A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megvizsgálják a szlovén rokokó hatásait és azonosítják jellegzetességeit.

a rokokó elterjedése a szlovén területen: kezdeményezések, jellemzők és műemlékek.

A 19. ÉS 20. SZÁZAD MŰVÉSZETE

NEOKLASSZICIZMUS

A diákok:

megkülönböztetik a klasszikus, a klasszicizmus és a neoklasszicizmus fogalmak jelentését; megértik a régészeti felfedezések és a művészetelmélet szerepét; megismerik az akadémizmus és a historizmus fejlődését; felismerik a neoklasszikus építészeti stílusjegyeit; felismerik az antik építészeti nyelv hatását; azonosítják a neoklasszikus szobrászat stílusjegyeit és tartalmi jellemzőit; felkutatják az antik művészetrel való kapcsolatokat; felismerik a neoklasszikus festészet stílárís és ikonográfiai jellemzőit; felfedezik az új témák bevezetésére irányuló impulzusokat.

a kultúrtörténeti helyzet felvázolása: a francia felvilágosodás eszméinek hatása, a francia forradalom, Napóleon felemelkedése; új régészeti felfedezések, az akadémizmus és a historizmus haladása; a neoklasszikus építészeti általános stílusjegyei; az antik művészet restaurálása; a nagy perspektivikus várostervezés kialakulása; az empire stílus és szerepe a belsőépítészetben; a neoklasszikus szobrászati stílus jellemzői és motívumai: inspiráció a klasszikus antik művészetből, a neoklasszikus esztétikai kánon, az antik mitológia elmélyített feldolgozása; a neoklasszikus festészet általános jellemzői; az ókori, antik erkölcsző és etikához kötődő üzenet hangsúlyozása.

NEOKLASSZICIZMUS A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

elemzik azokat a körülményeket, amelyek megakadályozták a neoklasszicizmus szélesebb körű kibontakozását a szlovén területen; azonosítják az építészeti egyes stílusjegyeit; megismerkednek a neoklasszikus festészet jellemzőivel és a 19. századi szlovén festészetben betöltött szerepével.

a 19. század eleji társadalmi és történelmi körülmények felvázolása a szlovén területen; erős kötődés a barokk hagyományhoz; a klasszicista stílusjegyek kevésbé hangsúlyos alkalmazása az építészetben; a neoklasszicizmus stíuselemei a szlovén festészetben.

Történelmi stílusok az építészetben

A diákok:

megértik a múlt iránti érdeklődés és a történelmi stílusok inspirációja közötti kapcsolatot; azonosítják a neostílusok jellemzőit és szimbolikus jellegét; felfedezik az új technikai vívmányokat és anyagokat az épületek építésében.

a múlt iránti érdeklődés, amely a nemzeti öntudat felébresztéséhez kapcsolódik; ihlet merítése a történelmi stílusokból, és új építési technológiák alkalmazása a neostílusok tervezésében.

Történelmi stílusok az építészetben a szlovén területen

A diákok:

megértik a historizmus elterjedését az Osztrák–Magyar Monarchiában, amely a nemzeti öntudat növekedésével nemzeti hangsúlyt kapott.

historizmus a szlovén területen és annak politikai kapcsolata az Osztrák–Magyar Monarchiával.

MÉRNÖKI ÉPÍTÉSZETI TERVEZÉS

A diákok:

felmérik az ipari forradalom, az új technológiák, az építkezések és az építés sokféle feladatának hatását a mérnöki építészet fejlődésére; megismerkednek a felhőkarcoló kialakulásával és a funkcionális építészet kezdeteivel.

az ipari forradalom és az új technológiák hatása és következményei az építészetre; az új építési feladatok és az új épületszerkezetek megjelenése, amelyek idővel egyre hangsúlyosabb esztétikai szerepet kapnak; az Egyesült Államok jelentősége a magasépítés fejlődésében.

Romantika

A diákok:

felismerik a kor kultúrtörténeti és társadalmi változásait; a romantikát mint a lélek állapotát fogják fel, és felfedezik a művek stílárís heterogenitását; elemzik a romantika tartalmi és formai jellemzőit, és tudatosítják a romantikus festészet nemzeti jellegének előtérbe helyezését; a barokk plasztikahagyomány keretein belül azonosítják a romantikus szobrászat új tartalmait.

az európai kultúrtörténeti helyzet felvázolása; a művész új helyzete a 19. században (saját kezdeményezésre alkot); a kiállítások és az újságokban megjelenő műkritika korszakának kezdete; a romantika mint a lélek állapota; az új tartalmak és új művészi kifejezés tudatos keresése a festészetben (alkotó szubjektivitás); a romantikus festészet nemzeti vonulata: a német, az angol és a francia romantika jellemzői; a romantikus szobrászat stílárís és tartalmi jellemzői.

ROMANTIKA ÉS BIEDERMEIER A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megfontolják a biedermeier felemelkedésének okait, és a biedermeiert a kor tipikus közép-európai polgári kultúrájaként értelmezik; megismerkednek a biedermeier és a romantikus festészet tematikájával, stílusával és szerepével a szlovén területen.

a társadalmi és történelmi körülmények hatása a biedermeier mint tipikus polgári kultúra kialakulására a bécsi kongresszus után; a romantika mint kísérőjelenség; festészet: a biedermeier témája és stílárís jellemzői a szlovén területen; a tájképfestészet elterjedése a romantikus tendenciák függvényében.

REALIZMUS

A diákok:

megismerik a realizmus kialakulását befolyásoló kulturális és történelmi körülményeket; a realizmust olyan irányzatként értelmezik, amely a mindennapi valóság minél objektívebb ábrázolására törekszik; ismerik a realista festészet tartalmi és stílári jegyeit; értékelik a művész társadalmi szerepét, és megfigyelik az új motívumok megjelenését.

a realizmus kialakulását befolyásoló kulturális és történelmi körülmények felvázolása; a realizmus mint a valóság minél objektívebb ábrázolása; a realista festészet általános stílári és tartalmi jegyei: a valóság rögzítése érzelmek kimutatása nélkül; politikai aktivizmus és a művészek kötelezettségvállalása, a paraszti munka és a kisember dicsőítése; a plein air festészet megjelenése a tájképfestészetben.

REALIZMUS A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

felfogják, hogy miért dolgoznak szlovén művészek külföldön; ismerik és megértik a szlovén realista festészet stílári és tartalmi sajátosságait; azonosítják a realizmus elemeit a szobrászatban.

az irányzat létrejöttét egy szűk művészi körben, megfelelő hazai társadalmi háttér nélkül; európai művészeti központok, ahol a szlovén realisták tevékenykedtek; a szlovén realista festészet alapvető stílári és tartalmi jegyei; a realizmus térhódítása a szobrászatban; ragaszkodás az akadémizmushoz és a historizmushoz.

Impresszionizmus

A diákok:

egy új, a hagyományos szabályoktól mentes kifejezési módot ismernek meg; érzékelik, hogy a festők célja a pillanatnyi fény és a folyamatosan változó valóság megragadása; megismerkednek az impresszionista festészet stílári és tartalmi jegyeivel, az új munkamódszerrel és a tipikus motívumokkal.

az impresszionizmus mint új kifejezési mód, amely nem tud érvényesülni a hivatalos akadémiai művészeti kiállításokon, és a kiállítás alternatív módjai; a motívum mint puszta vizuális benyomás kezelése; az impresszionista festészet általános stílári és tartalmi jegyei; a festők új céljai, technikái és új motívumvilág.

impresszionizmus a szlovén területen

A diákok:

értékelik a szlovén impresszionizmust, és felfogják az impresszionizmust mint az első modern művészeti mozgalmat a szlovén területen; azonosítják a szlovén impresszionizmus tartalmi és stílári jegyeit.

a szlovén impresszionizmus mint a francia impresszionizmus kései visszhangja és mint a szlovén modernizmus megjelenése; a szlovén impresszionista festészet általános stílári és tartalmi jegyei.

Posztimpreszionizmus

A diákok:

a posztimpreszionizmust heterogén művészeti korszakként ismerik fel; új szellemi kezdeményezéseket és idegen kultúrákból származó hatásokat figyelnek meg; azonosítják a posztimpreszionizmus fő képviselőinek egyéni stílusát és a pointillizmus jellemzőit; megértik a 20. századi művészetre gyakorolt hatásukat; megismerik a plakátművészet fejlődésének kezdeteit; megfigyelik a szobrászat formai újításait, és elemzik a motívumok értelmezésének újításait.

egy stílusosan heterogén korszak felvázolása; a művészek sajátos, személyes kifejezőmódja; a nem európai kultúrák hatása a művészi alkotásra; a posztimpreszionista festészet mint a különböző egyéni stílusok összegzése; a legjelentősebb mesterek festményeinek jellemzői; a plakátművészet fejlődésének kezdetei; a 19. századi akadémizmustól az új szobrászati technikák és a hagyományos motívumok új értelmezése felé való elmozdulás.

Szimbolizmus

A diákok:

azonosítják a szimbolizmus kialakulását ösztönző tényezőket; tudatosítják a személyes kifejezés hangsúlyozását a szimbólumok nyelvén; megértik a szimbolizmus jelentőségét az expresszionizmus és a szürrealizmus fejlődésében; megismerik a szimbolista festők stílusbeli heterogenitását és közös vonásait; értékeli a szimbolista irodalommal való tartalmi kapcsolatokat.

a szimbolizmus képzőművészeti megjelenését ösztönző körülmények felvázolása; szoros kapcsolat a szimbolista irodalommal; az expresszionizmus és a szürrealizmus előzményei a 20. században; a szimbolista festészet stílusbeli heterogenitása; a szimbolikus műalkotás mint a szimbólumok művészi nyelve által kifejezett ötlet megtervezése; a szubjektivitás és a személyes szimbólumok hangsúlyozása.

SZECESSZIÓ

A diákok:

megismerik a mozgalom nemzetközi jellegét és a stílus különböző elnevezéseit; felismerik a stílus dekoratív jellegét és alkalmazását az építészetben és a belsőépítészetben; értékeli a tartalmi és formai újításokat; megvizsgálják az új anyagok és a szecessziós díszítőelemek szerepét az építészetben; a szecessziós épületet teljes műalkotásként azonosítják; felismerik a bécsi szecesszió főbb jellemzőit; megismerik a szecessziós díszítésvonalak használatát a mindennapi tárgyak tervezésében; megkülönböztetik a szecessziós festészet formai és tartalmi jegyeit; értelmezik a plakátművészet fejlődését.

A szecesszió a hivatalosan elismert akadémiai társulásoktól elszakadó új képzőművészeti alkotókészség; a díszítő- és iparművészet, valamint az építészet megújításának nemzetközi mozgalma; új esztétikai eszmék és egy szabadabb művészi kifejezőmód kialakítása; a modern technikai lehetőségek és anyagok használata; a szecessziós építészet jellemzői: a díszítés és az új anyagok szerepe; a művészet holisztikus megközelítése; a szecesszió jellegzetes ornamentális stílusának meghonosodása az iparművészetben: különböző használati tárgyak, lakberendezési tárgyak, ékszerek tervezése; a szecessziós festészet formai és tartalmi jegyei; a plakát mint széles körben elterjedt művészeti termék megjelenése.

SZECESSZIÓ A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

ismerik az okokat, amelyek miatt a szecessziós stílus népszerűvé vált Ljubljánában; meghatározzák a ljubljanoi szecesszió kifejezés jelentését; felismerik a bécsi építészeti megoldásokra való utalásokat; a szecessziós szobrászatot mint a kor legfejlettebb képzőművészeti irányzatát fogják fel; azonosítják a szecessziós szobrászat formai jegyeit.

a ljubljanoi helyzet bemutatása az 1895-ös földrengés idején; a szecessziós építészet mint a földrengés utáni építészet legfejlettebb irányzata; a bécsi szecessziós stílus elterjedése; a modern építészet kezdetei Szlovéniában; a szecessziós szobrászat mint fejlett képzőművészeti irányzat; tervezési jellemzők.

A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉNEK ÉPÍTÉSZETE

A diákok:

felfogják a funkcionalizmus eszméjét, és felismerik kihatását az építészetre; megállapítják az új anyagok szerepét; ismerik a modern építészet főbb jellemzőit; felismerik a Bauhaus mint a modern formatervezés első kortárs iskolájának jelentőségét; megismerik az iskola alapelveit és irányultságát; azonosítják a nemzetközi stílus építészeti jellemzőit; megértik a modern várostervezés jellemzőit és elképzeléseit; meghatározzák az organikus építészet alapelveit.

a modernizmus megjelenése az építészetben a funkcionalizmus térnyerésével és a dekorativitással szembeni ellenállással összefüggésben; új építőanyagok használata; új szerkezeti megoldások és gyártási módszerek; az építészet a tömegtársadalom szolgálatában; az építészet mint a társadalmi programok és utópisztikus demokratikus követelések hordozója; Bauhaus: a kortárs formatervezés, építészet és kézművesség iskolája; a "totális művészet" víziójának megteremtése, amely a legkülönbözőbb médiumokat egyesíti; a társadalmi változások művészet általi kifejezésére irányuló törekvés; nemzetközi stílus (internacionális stílus): a modern építészet közös jellemzőkkel bíró stílusa; a modern várostervezés születése; az organikus építészet kialakulása.

A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉNEK ÉPÍTÉSZETE A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megvizsgálják a társadalmi és gazdasági körülmények hatását a modern építészet fokozatos kialakulására a szlovén területen; megismerik a szlovén építészeti stílusirányzatokat a 20. század első felében, és felkutatják a funkcionalizmus elveinek megvalósulását.

a Szlovénia területén a 20. század első felében uralkodó társadalmi és gazdasági helyzet megfigyelése; Bécs mint a tervezés helyszíne és a modern szlovén építészet vezető képviselőinek élettere; a 20. század első felének különböző stílusirányzatai és a mérsékelt funkcionalizmus dominanciája az 1930-as években.

A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉNEK ÉPÍTÉSZETE

A diákok:

a romokban heverő Európa újjáépítését a nemzetközi (internacionális) stílus eszméinek megvalósításaként értelmezik; tudatosítják, hogy az internacinalizmus az USA (gazdasági, politikai) hatalmának a kifejezése;

bővítik ismereteiket a nemzetközi stílus háború utáni széles körű elfogadásáról; felismerik annak fokozatos hatástalanságát, népszerűtlenségét; értékelik az új megoldások keresését; megismerik a posztmodern építészetet és annak jegyeit;

megvizsgálják korunk különböző irányzatainak kortárs együttélését: high-tech építészet, dekonstruktivizmus, kritikai regionalizmus, neomodernizmus.

második világháború utáni helyzet felvázolása;

a nemzetközi stílus folytatása: az Amerikai Egyesült Államok politikai, gazdasági és szellemi hatalma tükröződik az általánosan elfogadott nemzetközi stílus új megjelenésében; a nemzetközi stílus háború utáni széleskörű elterjedése az építészeti létesítmények egyformaságának és személytelenségének okaként; az építészetben a racionalizmustól való eltávolodásra tett kísérletek; a kritikai regionalizmus eszméinek bevezetése; posztmodernizmus: stílárisan sokszínű építészet, jellemzően eklektikus, ironikus, gyakran karikírozott, a múlt stílusainak feldolgozása a legmodernebb technológia alkalmazásával; visszatérés a hagyományos urbanitáshoz;

a különböző irányzatok mai együttélése: high-tech építészet, dekonstruktivizmus, kritikai regionalizmus, neomodernizmus.

A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉNEK ÉPÍTÉSZETE A SZLOVÉN TERÜLETEN

A diákok:

megismerik a városok második világháború utáni fejlődését; megfigyelik, miként vezették be a nemzetközi stílus elemeit, és ezek hogyan alkalmazkodtak a társadalmi viszonyokhoz; elemzik a legfontosabb épülettípusok szerepét és fejlődését.

a második világháború utáni Szlovénia helyzetének szemléltetése: gyors városfejlődés és újonnan alapított városok;

a funkcionalizmus további terjesztése, és különösen két épülettípus, a toronyházak és a pavilonépületek létrehozása; az 1970-es évek végén, a posztmodernizmus megjelenésével a kompakt tömbházak újbóli jelenléte.

A MODERNIZMUS ÉS A TÖRTÉNELMI AVANTGÁRDOK KORA

A diákok:

meghatározzák a modernizmus fogalmát és alapvető jellemzőit, azonosítják az avantgárd mozgalmak közös jellemzőit és megjelenését;

a fauvizmust olyan festészeti mozgalomként értelmezik, amely a tiszta színek használatával fokozza a kifejezés erejét;

bemutatják az expresszionizmus előfutárait, és érzékelik az expresszionista festészet tartalmi és formai újításait;

megismerik a kubizmus új formai és konceptuális elveit; megfigyelik az afrikai művészet hatását a kubizmus kibontakozására;

a modernizmus meghatározása; a művészet jelentőségének és társadalmi helyzetének megváltozása; a találmány mint a művészet lényeges összetevője felé mutató tendencia; az avantgárd mozgalmak meghatározása és közös jellemzőik; a kiáltvány jelentősége az avantgárd csoportok kialakulásában;

fauvizmus: jellemző az erős, tiszta színek és az egyszerűsített, lapos formák használata; expresszionizmus: a művészet mint a társadalmi eseményekre adott válasz; az erős színek és a formák deformációja mint a hangulat és a lelki élmény személyes kifejezése; hajlam a primitív és egzotikus művészetre; a grafika szerepe;

a futurizmust a múltat elutasító és a modern civilizációt ünneplő mozgalomként értelmezik; felfedezik a cselekvés és a mozgás egyidejűségét a formális vizuális nyelvben; a konstruktivizmust olyan mozgalomként értelmezik, amely a művészet és az élet összekapcsolódását hangsúlyozza; felismerik a térben lévő erők és feszültségek konstruálásának törvényszerűségét;

a dadaizmust a fennálló rend elleni lázadásként értelmezik; a művészi kifejezés új formáit kutatják fel;

felfogják a szürrealista világréteget, valamint a tudatalatti és az álmok világának az életbe és az alkotásba való integrálását; új festészeti technikákat és a szürrealista alkotáshoz való újszerű megközelítéseket ismernek meg;

felismerik és vizsgálják az absztrakt művészet elemeit, mint a művészi kifejezés sajátos módját, amely nem a valós világ formáit teremti újra, és nincs narratív tartalma; tudatosítják a képzőművészi kifejezés elemeinek előtérbe helyezését; különbséget tesznek a lírai és a geometrikus absztrakció között;

ismerik a 20. század első felének szobrászatát, és azt a képi felfedezésekkel párhuzamosan elemzik; megértik az új anyagok szerepét, felismerik az absztrakcióra való hajlamot, a teljes és üres formák egymás mellé helyezését, a belső tér integrálását, a mozgó szobrászatot.

kubizmus: a kompozíció és a perspektíva módosított elveinek bevezetése; a kubizmus analitikus és szintetikus szakaszának jellemzői; a primitív művészet hatása; a kollázs és a "ready-made" megjelenése.

futurizmus: szakítás a múlttal és a jövőre való összpontosítás, a technika, a háború, a sebesség, a mozgás dicsőítése; a mozgás bemutatása egy időszokban;

konstruktivizmus: a művészet mint a térben lévő erők és feszültségek konstrukciója; a művészet mindennapi életben való hasznosságának igénye; új anyagok használata;

dadaizmus: művészi lázadás a fennálló rend ellen provokációval és iróniával ötvözve; a művészet problematizálása és a művészi kifejezés új formáinak megteremtése; a szürrealizmusra való hatás;

szürrealizmus: gátlástalan, impulzív alkotás (pszichikai automatizmus), a tudatalatti és az álmok áramlásának bevonásával; új festészeti technikák és kreatív megközelítések bevezetése;

absztrakt művészet: a képzőművészi kifejezésmód, amely különböző formákban a mai napig fennmaradt; a festmények kizárólag képzőművészi tartalmúak; különböző irányzatok: lírai és geometrikus absztrakció;

új anyagok és a megmunkálás különböző megközelítései a 20. század első felének szobrászatában; az absztrakció felé mutató tendencia; teljes és üres formák, a belső tér bevonása; mozgó szobrok, plasztikák – mobilok.

A SZLOVÉN FESTÉSZET ÉS SZOBRA SZAT A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

A diákok:

vizsgálják a modernizmus fejlődését Szlovéniában és az absztrakció lassú térhódítását; a szlovén expresszionizmust mint az első világháború tapasztalataira és a háború utáni valóságra adott választ fogják fel; azonosítják az expresszionizmus és az új valóság formai és tartalmi jellemzőit;

tudatosítják a nemzetközileg orientált szlovén avantgárd szerepét, annak rövid életű jellege ellenére;

a helyzet felvázolása: a 20. század a szlovén önbecsülés megszilárdulásának időszaka; a nyugat-európai modernizmus fejlődésének követése; a figuratív művészeti felfogás megőrzése; a második világháború után a szocialista realizmus kibontakozása; az absztrakció lassú térhódítása, amely csak az hatvanas években terjedt el; a szlovén avantgárd: rövid életű, szűk körre korlátozódik, nemzetközi orientáció; a Tank folyóirat köré csoportosuló társulat, a művészeti irányzatok multimédiás integrációja egy művészeti eseményre; a konstruktivizmus és a szürrealizmus elemei, az absztrakt művészet kezdetei;

a poétikus realizmust olyan mozgalomként értelmezik, amely megőrzi a képzőművészeti alkotás figurális alapját, és visszatérést jelent a hagyományos ikonográfiai témákhoz; tisztázzák a ljubljanei grafikai iskola jelentőségét és a ljubljanei Nemzetközi Grafikai Biennálé létrehozására gyakorolt hatását; értékelik a szlovén grafika minőségét és jelentőségét globális szinten.

poétikus realizmus: a második világháború előtti művészet figurális alapjának megőrzése; visszatérés a hagyományos ikonográfiai témákhoz; a ljubljanei grafikai iskola: a két világháború között intenzíven grafikával foglalkozó művészcsoporthoz; a második világháború utáni jelentőség és befolyás; a szlovén grafika világméretű minősége és jelentősége.

FESTÉSZET ÉS SZOBRÁSZAT A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN

A diákok:

elemzik a New York-i iskola második világháború utáni felemelkedéséhez vezető történelmi körülményeket;
felismerik az absztrakt expresszionizmus tartalmi és formai jellemzőit;
megértik a pop art tartalmi és formai újításait;
megismerkednek a 20. század második felének legfontosabb művészeti irányzataival és azok alapvető vonulataival;
meghatározzák a kortárs művészeti struktúra jelentését és szerepét;
felismerik a kortárs művészet folyamatait, és tudatosítják a művészet fogalmának bővülését a kortárs társadalomban.

a helyzet felvázolása: az európai művészek kivándorlása Amerikába és New York mint a modern művészet új központja a század közepén; a kortárs művészeti rendszer szerepe (művészek, kritikusok, galéristák, gyűjtők; a tömegtájékoztatási eszközök ereje); a kortárs művészet nagy kiállításainak szerepe;
absztrakt expresszionizmus: Amerika hozzájárulása a modern művészethez; tartalmi és formai jellemzők;
pop art: a triviális fogyasztói kultúra témavilága mint válasz az absztrakt expresszionizmus elitizmusára és hermetizmusára;
a különböző művészeti irányzatok gyors követése (pop art, kinetikus művészet, minimalizmus, hiperrealizmus); a művészeti tárgy rétegződése és a konceptuális művészet megjelenése; művészet galériás tereken kívül (land-art);
kortárs művészet.

A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉNEK SZLOVÉN FESTÉSZETE ÉS SZOBRÁSZATA

A diákok:

elemzik a második világháború utáni történelmi eseményeket;
felfedezik a szlovén festészet irányzatait a háború után: modern figurativitás, absztrakció, informel; azonosítják az egyes irányzatok formai és tartalmi jellemzőit;
megismerkednek az Oho és az Irwin neoavantgárd csoportok munkásságával és jelentőségével;
tudatosítják, hogy az új alakzatok a modernizmusról a posztmodernbe való elmozdulást jelzik;
kapcsolatba kerülnek a kortárs művészettel.

a második világháború utáni szlovéniai helyzet felvázolása;
a modernizmus: megjelenése 1950 után; a modern figurativitás; az absztrakcióra való áttérés; az informel megjelenése;
a neoavantgárdok megjelenése: az Oho csoport mint az 1960-as évek neoavantgárdja; az Irwin csoport mint a nyolcvanas és kilencvenes évek ún. retrográd művészete;
a modernizmusról a posztmodernbe való átmenet: az új ábrázolás megjelenése mint a figuráció túlsúlya az absztrakcióval szemben; folyamatok a kilencvenes évek művészetében;
kortárs művészet.

4 VÁRT TELJESÍTMÉNYEK/EREDMÉNYEK

A diákok:

- ismerik és megértik a képzőművészet történelmi fejlődését;
- értékelik a képzőművészet szerepét a társadalmi valóság konstruálásában;
- önállóan felismerik a képzőművészet és az élet más területei, különösen a tudományok közötti kapcsolatokat;
- önállóan elemzik a képzőművészeti alkotásokat tartalmi, formai és stiláris szempontból, valamint értékelik a képzőművészet fejlődésében betöltött szerepüket;
- megismerik az egyetemes és a szlovén képzőművészet vezető alakjait, és összevetik jelentőségüket a művészet fejlődésében;
- pozitív viszonyt alakítanak ki a kulturális és művészeti örökséghez;
- nyitottá válnak a múzeumok, galériák és kiállítások önálló látogatására;
- önállóan használják a szakmai terminológiát;
- különböző forrásokat alkalmaznak, és fejlesztik a kritikus kíváncsiság és értékelés képességét;
- fejlesztik az önálló tanulási és koncepcióalkotási képességüket.

5 TANTÁRGYKÖZI KAPCSOLATOK

A művészettörténet interdiszciplináris tudományág. A tantárgy számos más tudományágból származó tudás fontos szegmenseit egyesíti. A művészettörténet más tantárgyakkal való integrálásával lehetőség nyílik a művészeti alkotások fontos szegmenseinek elmélyítésére. Ugyanakkor a többi tantárgy célkitűzései más szemszögből kerülnek megvilágításra, így számos tantervi kapcsolat valósul meg.

A tantárgyközi kapcsolatok ezért a művészettörténet választható tantárgy esetében is fontosak. Különösen ajánlott a terepmunka különböző formáinak, főleg tanulmányutaknak a megszervezéséhez és végrehajtásához alkalmazott interdiszciplináris megközelítés.

A művészettörténet általában számos lehetőséget kínál más tantárgyak továbbépítésére, illetve az azokkal való együttműködésre. A keressztantervi kapcsolatok útmutatásait a képzőművészet - művészettörténet mint kötelező gimnáziumi tantárgy tanterve adja meg, viszont az ilyen jellegű kapcsolatok megtervezésében és megvalósításában a tanárok teljes autonómiát élveznek.

6 MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A művészettörténetet tantárgyat számos tanítási formával és különféle oktatási módszerek alkalmazásával lehet kivitelezni, beleértve a projektnapokat és a más tantárgyakhoz kapcsolódó közös csapatoktatást. A globális oktatási módszert ajánljuk, ahol a tanítás diákközpontú, figyelembe véve a diákok személyiségjegyeit és különböző érzékelési stílusát. A tanulás és a motiváció pszichológiája integrálódik. A tanár mentorként és moderátorként segíti a diákokat az oktatási célok elérésében: irányítja őket, hogy az elméleti ismereteket integrálják a már meglévő tapasztalataikkal és meglátásaikkal, és segíti őket a művészettörténeti gondolkodás fejlesztésében, ami fontos az általános humanista szemlélet és a kreativitás szempontjából. A tanár Bloom és Marzano taxonómiája szerint tervezi a tanórákat, és ösztönzi a magasabb szintű gondolkodást. A diákok tudást konstruálnak.

Az oktatás fő célja azonban továbbra is az, hogy a legfontosabb tartalmakról teljes körű információt nyújtson megfelelő képanyag vagy a műalkotások jó minőségű reprodukciói (digitalizált képek, videók, diák stb.) segítségével. A művészettörténeti órákat lehetőleg megfelelően felszerelt tanteremben vagy számítógépes vetítési lehetőséggel rendelkező tanteremben kell tartani. Az információk érdekében ajánlatos, hogy a tanórák alatt a diákok és a tanár rendelkezésére álljon az internet. A sikeres önálló munka legfontosabb tényezője, hogy az iskolai könyvtárban és más gyűjteményekben megfelelő tudományos, műszaki és ismeretterjesztő irodalom álljon a diákok rendelkezésére.

A tanár teljes önállósággal rendelkezik a képanyag, valamint a tanulási formák és módszerek kiválasztásában. Követnie kell az alapvető célkitűzéseket, egyébként viszont a tanórák tartalmát és kivitelezését a diákok lehetőségeihez, környezetéhez és érdeklődéséhez kell igazítani.

A diákok különböző módokon aktívabban vesznek részt a tanítás során: dolgozatok, szemináriumok, kutatási és projektmunkák, a műalkotással kapcsolatos saját tapasztalataik bemutatása stb. révén. Ezek a tevékenységek megtanítják a tanulókat a különböző források helyes használatára, valamint a kulcsfontosságú információk aktív és kritikus keresésére és értékelésére. Így fejlődik az önálló tanulási képességük, és hozzájárulnak az önálló munkavégzéshez.

A diákokat arra ösztönözzük, hogy alkalmazzák a tantárgyközi megközelítést, vagy más tantárgyakból származó ismereteket és készségeket alkalmazzanak, buzdítjuk őket az ismeretek aktualizálására és arra, hogy a különböző intézményekben működő professzionális projektgazdákkal is kapcsolatokat építsenek ki, valamint vegyenek részt az ifjúsági kutatási projekteken és táborokban.

A korszerű művészettörténet tanítási-tanulási folyamatában rendkívül fontosak a múzeumi gyűjtemények és kiállítások, műtermek, régészeti parkok és restaurátor- műhelyek látogatásai,

valamint a konzerválási projektek megismerése. Ezáltal a diákok további ismereteket szereznek, és pozitív viszonyt alakítanak ki a kulturális örökség iránt. Kötelező kivitelezni legalább két egész napos művészettörténeti kirándulást műemlékek vagy művészeti kiállítások megtekintésével. Kötelező a ljubljanoi Nemzeti Galéria (Narodna galerija Ljubljana) és a Modern Galéria (Moderna galerija Ljubljana) állandó gyűjteményeinek a megtekintése.

A művészettörténeti órák szervezésének a tömbösített órák keretében van értelme, mivel aktív munkaformákat alkalmazunk (galérialátogatások, terepmunka, kiállítások, kerekasztalok stb. szervezése).

7 A TELJESÍTMÉNY ÉRTÉKELÉSE

Az elvárt teljesítmények a rögzített célkitűzésekben, tartalmakban és kompetenciákban vannak meghatározva. A teljesítmények ellenőrzése és értékelése a legmagasabb színvonalú legyen, ezért különböző módszereket és formákat kell tartalmaznia. A tanár vegye figyelembe a diák egyéniségét, emellett legyen következetes, objektív és toleráns az ellenőrzés és értékelés során. Az értékelés legyen tervezett, a lebonyolítása pedig nyilvános.

A tudás és a teljesítmény ellenőrzése és értékelése írásban és szóban történik. Ellenőrizzük és értékeljük a projektmunkákat és a szemináriumi feladatokat, valamint a galériák, múzeumok és kiállítások látogatásáról szóló strukturált jelentéseket, továbbá a tanórán és a terepen végzett tevékenységeket, mint például a közreműködés és szereplés más formáit (kerekasztal-beszélgetések, viták stb.). Az ellenőrzés folyamatos tevékenység, de nem feltétlenül azonos az értékelés során használt formákkal. Az ellenőrzés és az értékelés céljai és tartalmi megegyeznek. A szóbeli feleltetés értékelése nem kötelező.

Az értékeléskor figyelembe vesszük a diákok tudásszintjét, az ismeretek megértését, alkalmazását, elemzését, összefoglaló képességét és értékelését. Ellenőrzéskor a tudást objektív típusú feladatokkal mérjük, továbbá nyitott és félig zárt feleletekkel, illetve esszé jellegű kérdésekkel, amelyek különböző nehézségű szinteknek felelnek meg. A kompetenciák követése közben a felelősség egyre inkább a diákra hárul – például a portfólió esetében a tanár a portfólióra reflektálva vesz részt a beszélgetésben.